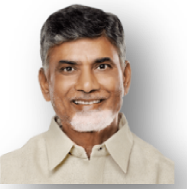

మధ్యాహ్న భోజన పథకం – ఆంధ్రప్రదేశ్
పాఠశాల విద్యాశాఖ – అమరావతి

మధ్యాహ్న భోజన పథకం పరిధి

పాఠశాలలో రకాలు	పాఠశాలలు	విద్యార్థులు
ప్రాథమిక పాఠశాలలు	**34812**	**1680000**
ప్రాథమికోన్నత పాఠశాలలు	**4931**	**970000**
ఉన్నత పాఠశాలలు	**5698**	**718417**
ప్రత్యేక శిక్షణా కేంద్రాలు	**64**	**3955**
జూనియర్ కళాశాలలు	**450**	**174683**
మొత్తం	**45955**	**3547055**

లక్ష్యాలు:

- విద్యార్థులలో తరగతి గదిలో ఆకలి, పౌష్టికాహార లోపం తొలగించడానికి పాఠశాలలో నమోదు శాతం పెంచడానికి మరియు మహిళా సాధికారత కోసం మధ్యాహ్న భోజన పథకాన్ని 1 నుండి 10 వ తరగతి విద్యార్థులకు అన్ని ప్రభుత్వ / ఎయిడెడ్ పాఠశాలల్లోను ప్రత్యేక శిక్షణా కేంద్రాలల్లోను ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది.ఈ పథకం జూలై 2018 నుండి ప్రభుత్వ జూనియర్ కళాశాలలకు విస్తరించడం జరిగింది.
- 1నుండి 8 వ తరగతి విద్యార్థులకు అయ్యే మధ్యాహ్న భోజన వ్యయాన్ని కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు 60%:40% ధమాషా లో భరిస్తాయి. ఇందుకు గాను రూ.424.00 కోట్లు కేటాయించబడినది.
- 9 మరియు 10 వ తరగతులు మరియు ప్రభుత్వ జూనియర్ కళాశాల విద్యార్థులకు అయ్యే మధ్యాహ్న భోజన వ్యయం మొత్తాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే భరిస్తుంది. దీనికి గాను రూ. 219.15 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.
- ప్రతి విద్యార్థికి వారానికి ఐదు కోడి గుడ్లు అందించడం జరుగుతుంది. ఈ వ్యయాన్ని పూర్తిగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే భరిస్తుంది. దీనికి రూ.266.72 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.

ప్రతిరోజు ఆహార పట్టిక	
రోజు	ఆహారం
సోమవారం	గ్రుడ్డు మరియు ఆకుకూర పప్పు
మంగళవారం	గ్రుడ్డు మరియు కాయగూరలతో పప్పు
బుధవారం	గ్రుడ్డు మరియు ఆకుకూర పప్పు
గురువారం	గ్రుడ్డు మరియు సాంబారు
శుక్రవారం	గ్రుడ్డు మరియు కూరగాయలతో పప్పు
శనివారం	పప్పు మరియు కూరగాయలతో చేయబడ్డ కూర

ఆహార నిబంధనలు						
ఆహార రకాలు	Primary			Upper Primary		
	Qnty (in gms)	Calories	Protein (gms)	Qnty (in gms)	Calories	Protein (gms)
బియ్యం	100	350	6	150	510	12
పప్పు	20	60	4	30	100	4
కూరగాయలు	50	25	0	75	30	0
నూనెమరియు కొవ్వు	5	35	2	7.5	55	4
ఉప్పు మరియు మసాలాలు	అవసరానికి సరిపడ	0	0	అవసరానికి సరిపడ	0	0
ఇంధనము	అవసరానికి సరిపడ	0	0	అవసరానికి సరిపడ	0	0
గ్రుడ్డు	వారానికి ఐదు	160	12	వారానికి ఐదు	160	12
మొత్తం		630	24		855	32

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ పత్యేక కార్యక్రమాలు:

- పధకం యొక్క పూర్తి అమలు ప్రక్రియను మరియు నిర్వహణను స్వయంచాలకం చేసిన మొదటి రాష్ట్రం.
- ఇందులోని ప్రత్యేక లక్షణాలు
    - ✓ Electronic తూకం
    - ✓ ఆధార్ ప్రమాణీకరణ వ్యవస్థ
    - ✓ బియ్యం యొక్క కేటాయింపు మరియు ముగింపును పర్యవేక్షించుట
    - ✓ వినియోగ వివరాలతో వాహనం ట్రాకింగ్
    - ✓ చరవాణి (Mobile) అనువర్తనం మరియు సందేశం (SMS) ద్వారా హాజరు పర్యవేక్షణ.
    - ✓ G2C మరియు G2G దరఖాస్తు విధానం పారదర్శకత.
- E-POS విధానం ద్వారా అవసరమైన మేరకు బియ్యం పాఠశాలలకు పంపిణి చేయబడుతుంది.
- మధ్యాహ్న భోజన సమాచారాన్ని ఆధార్ సంబందిత Child info సమాచారముతో అనుసంధానము చేయడం.
- ప్రధానోపాధ్యాయుల ఫోన్ నంబరు అనుసంధానము చేయడం.
- Bio Metric ద్వారా విధ్యార్దుల హాజరు లెక్కించడం జరుగుతుంది.

మధ్యాహ్న భోజన నాణ్యత పెంపుదలకు అనుసరించవలసిన విధానాలు:

ఆహార సంబందిత:

- ✓ వంటకు ముందు బియ్యం, పప్పును శుభ్రపరచాలి. ఎటువంటి అదనపు వ్యర్థాలు లేకుండా తీసివేయాలి.
- ✓ ఆకుకూరలు వంటకు వాడటానికి ముందే బాగా కడిగి కోయాలి. ఆకుకూరలు కోసిన తర్వాత కడగకూడదు.
- ✓ వంటకు ఉపయోగించే కూరగాయలు, పదార్థాలను గాలి తగిలేలా, పొడి మరియు చల్లటి ప్రదేశాలల్లో భద్రపరచాలి.
- ✓ కోడిగ్రుడ్డు పరిమాణం 45 గ్రాముల కంటె ఎక్కువ ఉంటేనే సరఫరాదారుల నుండి తీసుకోవాలి మరియు వారంలో 5 రోజులు గ్రుడ్లు పెట్టాలి.

మౌళిక సదుపాయాలు:

- ✓ ఇంధనాలు, క్రిమిసంహారకాలు, సబ్బులు మరియు శుభ్రపరిచే పదార్థాలు వంట పదార్థాలకు దూరంగా తాళం వేసిన గదిలో భద్రపరచాలి.
- ✓ చెత్తను వంటశాల బయట మూత ఉండే డబ్బాలల్లో ఉంచి వెంటనే చెత్తను తీసివేయాలి.
- ✓ ఆహారాన్ని పాఠశాల భోజనశాల, వరండా/ తరగతి గది లేదా హాలు నందు వడ్డించాలి. ఆ ప్రాంతాన్ని శుభ్రముగా ఉంచాలి.

పర్యవేక్షణ మరియు ఇతర అంశాలు:

- ✓ అన్ని పాఠశాలల యందు పాఠశాలల యాజమాన్య కమిటీని నియమించాలి మరియు వారి సమావేశాలు క్రమంగా నిర్వహించడం. ఈ కమిటీలు భోజన నాణ్యతను ప్రతిరోజు పర్యవేక్షించాలి.
- ✓ విద్యార్థుల కమిటీ మరియు ఉపాధ్యాయులు కలసి భోజనం తయారు చేయటం మరియు పాత్రలు శుభ్రము చేయుట వంటి విషయాల్ని పర్యవేక్షించాలి.
- ✓ మధ్యాహ్న భోజనాన్ని వడ్డించే ముందు తప్పనిసరిగా దాన్ని ఉపాధ్యాయుడు / ఉపాధ్యాయురాలు రుచిచూడాలి.
- ✓ చేతులు పరిశుభ్రంగా కడుగుకునే సౌకర్యాలు కల్పించాలి మరియు పిల్లలకు చేతులు పరిశుభ్రంగా ఎలా కడుక్కోవాలో శిక్షణ ఇవ్వాలి.
- ✓ వంట చేసే వారు, తప్పనిసరిగా నాణ్యతను పరిశుభ్రతను పాటించాలి. వీరు సంవత్సరంలో రెండుసార్లు ఆరోగ్య అర్హత పరీక్షలు జరిపించుకోవాలి.
- ✓ ఆహార ధాన్యాలను నేరుగా నేలమీద నిలువ ఉంచరాదు. చెక్కమీద నిలువ ఉంచాలి.
- ✓ పిల్లలకు మధ్యాహ్న భోజన పథకం యొక్క ఆవశ్యకతను వివరించి వారిని మధ్యాహ్న భోజనం పాఠశాలలోనే చేయునట్లు ప్రోత్సహించాలి.

పాఠశాల విద్యాశాఖ, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము